

ŠUMAVA – PRVNÍ ÚZEMNÍ PLÁNY SÍDELNÍCH ÚTVARŮ, OBCÍ, V CENTRÁLNÍM ÚZEMÍ ŠUMAVSKÝCH PLÁNÍ

Anotace prvního vstupu územně plánovací činnosti do centrální vrcholové oblasti Šumavských plání v letech 1994 – 2005 v obcích KVILDA, HORSKÁ KVILDA, MODRAVA A MĚSTO REJŠTEJN, které cestu k získání aktuálních a platných ÚP na Šumavě otevřeli.

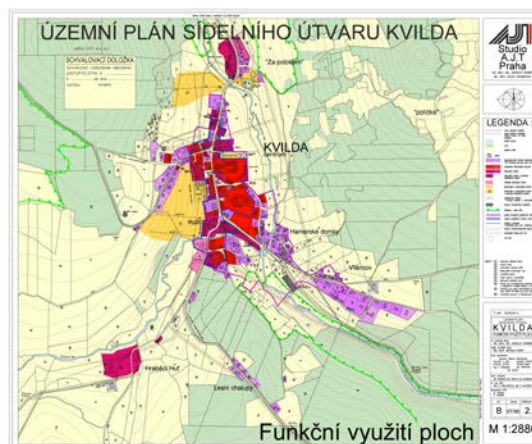
První obcí, která si platnou územně plánovací dokumentaci pořídila, je Kvilda 1996. S Kvildou jsem se seznámil díky své kolegyni s FA ČVUT Praha a mé pozdější paní a matce našich dětí, díky *ing. arch. Heleně Sudkové*. Její rodiče na Kvildě měli chalupu, kterou jsme později od nich získali a jezdili jsme tam s našimi třemi malými syny Jardou, Jendou a Jakoubkem. V roce 1994 se na nás obrátil tehdejší pan starosta a osvědčený a rozhodný člověk pan PhDr. Jiří Fridlewicz, býv. pplk. PS, s nabídkou spolupráce na zpracování 1. územního plánu obce Kvilda.

I. Kvilda: Ta je největší obcí Šumavských plání, s rozlohou jejího správního území 4 517 ha, v okrese Prachatice, 16 km jihozápadně od Vimperka. S nadmořskou výškou 1065 m.n.m. se podle polohy obecního úřadu, pošty a kostela jedná o *nejvýše položenou obec* v České republice. Leží 5 km od **pramenů Teplé Vltavy**, v místech, kde do ní zleva ústí Kvildský potok. Žije zde asi 136 obyvatel + stovky rekreatantů. V době našeho arch. začátku byla ovšem

obcí nedlouho po pádu Železné opony, s právě opuštěnými cimrami pohraniční roty a s velkou chutí vše změnit k lepšímu.

Smlouvu s obcí jsme podepsali 4. 3. 1994 a zpracováním Zadání ÚP dle pokynů obce jsme zahájili práce na konceptu a návrhu ÚP. Zde musím s radostí vzpomenout na kolegu *ing. arch. Jardu Černého*, který zde poprvé s námi, jako skvělý specialista územně plánovací činnosti, zahájil spolupráci, která pak trvala i následující léta. A nesmím, zapomenou samozřejmě na svou spoluautorku *architektku Trávníčkovou/Sudkovou* a na své starší dva syny, *studenty architektury, Jardu a Jendu Trávníčkovi*, kteří svým elánem podepřeli naši společnou snahu přinést i na Kvildu, Horskou Kvildu, Modravu a Rejštejn, ten elán který jsme znali z Prahy raných 90-tých let. Obnova historického osídlení i rozvoj nového osídlení i rekreace a kvalitních služeb budoucích a samozřejmě v úctě k šumavské krajině a naší Vltavěnce nedaleko odsud pramenic. Prostě nás to bavilo a v představitelích obce, zejména v panu starostovi jsme měli obrovskou podporu i inspiraci. Ostatně, takto naši práci

charakterizovala porota finále soutěže „Stavba pro venkov 96“ při výstavě „Země živitelka 96“ :

„Předběžné řešení transformace venkov. obce na obec s rekreační funkcí, je vzorovou ukázkou citlivého a jedině možného přístupu v daných podmínkách rozvoje mikroregionu. Projekt je i příkladem perfektního metodického přístupu a vzorového grafického provedení“.

Jediným problémem při tvorbě 1. Územního plánu Kvildy byl požadavek Správy NP Šumava, abychom z ÚP vypustili bývalou obec Bučina v jejím katastru a na hranici s Bavorskem, protože tam o žádné revitalizaci osídlení, z jejich pohledu, nemohla být ani řeč. Dříve 1930 tam bylo asi 55 chalup s 316 Němci a 29 Čechy. Byla tu i Česká škola. Dnes tam stojí opravená stavby bývalé chaty Pešlovny, dnes oblíbeného hotelu „Alpská vyhlídka“ a Bučina už součástí úplného znění ÚP je, i když bez jediného dalšího domu. Nicméně náš **ÚP Kvildy byl schválen 27. 6. 1996** a naše jeho změna Z1 byla schválena 24. 5. 2001. Dnes má ÚP Kvildy již těch změn 10 + jednu čerstvou územní studii, ale to už je jiný příběh samostatného života používané územně plánovací dokumentace. Nicméně náš ÚP 96 i s těmito změnami platí dodnes.

II. HORSKÁ KVILDA: je další obcí, pro kterou jsme její 1. územní plán také zpracovali. Leží v okrese Klatovy, 25 km jižně od Sušice. Správní území Horské Kvildy činí 2 991 ha a žije zde asi 66 obyvatel a stovky turistů. Součástí obce jsou i (většinou bývalé) osady Zlatá studně, Ranklov, Horní Antigl, Výhledy, Turnerova chata a Korýtko. Přívlastek „Horská“ se nevztahuje k poloze vsi v šumavských horách, ale k její někdejší příslušnosti k nedalekému hornickému městečku Kašperské Hory. Zhruba 5 km jihovýchodním směrem od Horské Kvildy. Během

našich prací na Kvildě nás také oslovil pan starosta Kvildy Horské pan Eduard Honnes, dřívější, mj. pan vedoucí tamní a velmi kvalitní prodejny, byť to bylo v době normalizace. Eda, nakonec jsme si potykali, byl potomek prastarého rodu Honnesů na H. Kvildě usazených. Nebýt jeho rozhledu, odvahy a rozhodnosti, nikdy by jeho obec ÚP neměla. Vlastní práce probíhaly standardně s ohledem na respekt k historii osídlení, posílení sídelní a rekreační funkce obce, vč. služeb samozřejmě. **Územní plán Horské Kvildy byl schválen obcí ani ne rok po schválení ÚP Kvildy, dne 28. 3. 1997.** O tři roky později. 31. 1. 2000, jsme provedli změnu Z1 našeho ÚP. Po 16 letech kdy ÚP obci sloužil bez potřeby

ZMĚNA ÚZEMNÍHO PLÁNU OBCE HORSKÁ KVILDA Č.1
Změna byla schválena usnesením obecního zastupitelstva obce Horská Kvilda ze dne 31. 1. 2000.

Za pořizovatele ÚPD: Obec Horská Kvilda
starosta Eduard Honnes

Za zhotovitele ÚPD : Studio AJT Praha
Ing. Arch. Doc. Jaroslav Trávníček

Ing. arch. Doc. Jaroslav Trávníček
STUDIO A-J-T PRAHA
Ing. arch. Doc. Jaroslav Trávníček
Klatovy, Nerudova 218/40, tel. 37542756

Stanovisko nadřízeného územního orgánu OkÚ Klatovy bylo vydáno dne 24.1. 2000 pod č.j. RRR 54/2000-326/V20

změny, se obec rozhodla pořídit si ne jeho změnu, ale rovnou nový ÚP. Šlo mj. o zmenšení

zastavěného a zastavitelného území, což jsme v 90-tých let dělali, i když s mírou přesně opačně. Nikoliv s námi samozřejmě. „Nový ÚP“ byl schválen 29. 4. 2013. Ve Zprávě o uplatňování ÚP H.K. zpracované nedávno MÚ Sušice, není o naší původní platné územně plánovací dokumentaci z r. 1997 ani zmínka a to přesto, že nový ÚP je spíše aktualizací našeho ÚP z r. 1997. Nicméně jak my, tak naši noví kolegové tvrdě dbáme na *roztroušenou* výstavbu šumavských obcí. No i takhle to v územním plánování chodí.

III. Modrava je obec ležící v centrální Šumavě, v okrese Klatovy, 13 km jihozápadně od Kašperských Hor. Správní území obce činí asi 8 100 ha.

Nejvíce z námi řešených obcí. Jádrem obce leží v nadmořské výšce 985 m (nejnižší poloha ze všech námi řešených obcí šumavských plání) na soutoku Modravského, Roklanského a Filipohuťského potoka, jejichž soutokem vzniká Vydra. Žije zde asi 78 obyvatel a stovky turistů. Zajímavé na obci Modrava je, že centrální část obce tvořící shluk původních i nových budov jako stará pila apod., není příliš vhodná k velkému rozvoji bydlení, protože leží v mrazové kotlině při soutoku zdejších horských potoků, v kotlině otevřené k severu. Naopak části obce ležící výše po okolních svazích jako Filipova Huť (tam původně ostatně seděl i pan starosta), ale i Vchynice – Tetov II, jsou k rozvoji bydlení přímo ideální. Ostatně obec vznikla jako rybářská a pastevní stanice již někdy v letech 1615-17 a teprve následně, někdy kolem 1757 je už zmiňována osídlená osada. Veledůležitý byl pro zdejší osídlení také vznik obdivuhodného díla pana ing. Rosenauera, Vchynicko-Tetovského kanálu 1757-1801, který přivedl spousty práce a života do zdejších končin.

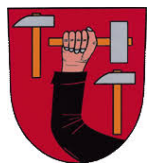

Díky naší projekční činnosti v okolních správních územích Kvildy a Horské Kvildy, se na nás tehdy obrátil mladý pan starosta pan ing. Antonín Šubrt, nejmladší z okolních starostů, s nabídkou na spolupráci na prvním ÚP Modravy. Ostatně obec až do r. 1990 neměla vlastní samosprávu patřící pod Srní apod. Právě tento pan starosta někdy v r. 1995-97 se zasloužil o první územní plán obce, mimochodem dosud platný s 5 změnami ÚP zpracovaných jinými kolegy. Podkladem při zpracování našeho ÚP byla US Modravy od A.F.I Ateliéru Plzeň (arch. Jirka Icha, spolubydlící ze Zikovy koleje 1966 - 1972) z r. 1992 a Generel ÚSES předaná nám NP Šumava v r. 1996.

Principem naší tvorby bylo, tak jako u ostatních obcí centrální Šumavy, probuzení aktivního života v šumavských obcích, aktivizace funkce bydlení i s funkcí služeb vč. příchodu turistů nedlouho po zrušení Železné opony. Dnes to možná připadá skoro nepatřičné akcelarovat šumavský turismus, ale bez toho aby obec už před 24 lety připravila potřebné zastavitelné a zastavěné plochy koordinované s celkovou urbanistickou kompozicí, by dnešní turismus byl spíš cirkusem než potěšením z, byť po výtce kolektivního, pobytu v čisté přírodě. Důležité také bylo řešení všech bývalých ostrůvků osídlení v rozsáhlém správním území Modravy. Např. lokalita kultovního *Březníku* (Klostermannův Svět lesních samot 1891) v Luzenském údolí s přechodem do Bavor u *Modrého sloupu* a horou Luzný (1 373 m.n.m.). Ale to už bylo na hraně *konfliktu se zájmy Správy NP Šumava* a revitalizace přítomnosti člověka v území např. Roklanské hájovny (Roklan 1 453 m.n.m.) a býv. Novohuťské nádrže, byly nám i obci striktně zakázány. **Náš územní plán obce Modrava byl schválen 16. 10. 1997** pouhých 7 měsíců po schválení ÚP Horské Kvildy. Asi po 6 letech jsme zahájili práce na změně ÚP č. 1, ale v květnu 2003 přišel celkový a zásadní nesouhlas Správy NP Šumava a práce se začli komplikovat a to i tak že, po té co stanovisko parku způsobilo svár obce a architektů, počátkem r. 2005 začal náš problém řešit soud.

Neprohráli jsme, ale práce na dalších změnách už přešly na jiné kolegy architektky. I tohle je územní plánování.

Modrava je také jedinou obcí, nejen centrální Šumavy, která ve své urbanistické struktuře obsahuje i výrazné architektonické antipody. Především jde o Klostermannovu chatu od známého meziválečného brněnského architekta Bohuslav Fuchse z r. 1924. Moderní, ale ctící Šumavu. Ale dále je to rekreační vila od současného pražského architekta z r. 2008. Tato stavba ale nemá se Šumavou naopak naprosto nic společného a přesto ji, Stavební úřad s kladným stanoviskem Správy NP Šumavy, umístil a povolil. I tohle jsou trable územního plánování.

IV. Město Rejštejn se nachází v okrese Klatovy v Plzeňském kraji. Celé správní území Města Rejštejna je velmi rozsáhlé a tvoří ho cca 8 160 ha. Počtem obyvatel

je ale naopak čtvrtým nejmenším městem v České republice, žije zde asi 254 obyvatel a samozřejmě turisté. Vlastní Rejštejn leží v nadmořské výšce jen 568 m.n.m., jeho místní část, obec Zhůří, je pak naopak ve výšce cca 1050 m.n.m. První písemná zmínka o obci Rejštejn pochází z

roku 1347. Původní osada *Reichenstein / Bohatý kámen* byla založena při rýžovištích zlata na řece Otavě, později se zde začalo zlato těžit hornickým způsobem. Osada, která byla původně součástí Kašperských Hor, byla v roce 1584 povýšena na samostatné královské horní město. V průběhu 17. století došlo k útlumu těžby zlata a obyvatelé Rejštejna se postupně zaměřili na sklářskou výrobu. Dne 23. října 2007, pět let po našem ÚP, byl Rejštejnu vrácen status města. Rejštejn spolu se svými okolními vesničkami tvoří dnes celkem 9 správních částí obce: **Rejštejn** (i název k. ú.), Jelenov (leží v k. ú. *Svojše*), Klášterský Mlýn (k. ú. *Klásterský Mlýn I a Klášterský Mlýn II*), Malý Kozí Hřbet (k. ú. *Kozí Hřbet*), Radešov (k. ú. *Radešov u Rejštejna*), Svojše (i název k. ú.), Velký Kozí Hřbet (k. ú. *Kozí Hřbet*), Velký Radkov (k. ú. *Velký Radkov I a Velký Radkov II*), **Zhůří** (k. ú. *Zhůří u Rejštejna - v současnosti se připravuje obnova osídlení dle platného ÚP, zpracovává se EIA*)

Po určité přestávce v tvorbě ÚP na centrální Šumavě a po umístění jedné z našich prací pro Správu NP Šumava přímo na Rejštejn (šlo o velkou hájovnu/fořtovnu při Kašperskohorské stezce proti proudu Losenice), jsme se setkali s panem starostou Petráňem a s ním jsme domluvili spolupráci města Rejštejna s námi na tvorbě také jejich prvního ÚP. Jako podklad nám obec předala urbanistickou studii, opět atelieru A.F.I Plzeň (arch. Icha, arch. Fára) 1998. Zadání jsme zpracovali v r.2001 . Před tím, jsme my, jako první zpracovali US býv. obce Zhůří u Rejštejna v r. 2000. A pak jsme zahájili práce na ÚP města Rejštejna vč. všech odloučených solitérech bývalého osídlení katastrů města Rejštejna. Jako Zhůří ale také Kozí hřbety, Jelenov a dal. Práce na ÚP byly samozřejmě projednávány dle zákona, tedy především se Správou NP Šumava. Někdy shoda byla, jinde už méně a jinde vůbec ne. Ale obec díky svému vedení pod pane starostou Petráňem, trvala na svém schváleném zadání a to nám velmi pomáhalo. Dne 23.11.2001 byla smlouva uzavřena a s podmínkou že „*návrh ÚP je zpracován v legislativní nouzi pořizovatele (obce Rejštejn) díky nečinnosti DOSS při řešení rozporů dle § 136 SZ.*“ **ÚP města Rejštejna byl schválen usnesením OZ č.27/02 dne 21. 10. 2002.** Tento platný ÚP byl pak ještě dvakrát upraven a tyto **úpravy č. U1 a U2 byly schváleny usnesením OZ č.28/25 dne 10.10.2005. Obec svůj ÚP schválila i přes nesouhlas Správy NP Šumava!** Věc začli řešit nadřízené orgány ÚP od Plzeňského kraje po MMR ČR a nakonec Nejvyšší správní soud a ten rozhodl ve

prospěch logiky a obcí schvalujících vlastní ÚP. Rozsudek byl: **Rozsudek Nejvyššího správního soudu zn. 9 As 26/2007 – 90 ze dne 4.10.2007:**

*„NSS zkoumal usnesení OZ č.27/02 ze dne 21.10.2002 a zákonnost tohoto usnesení které schválilo ÚP obce Rejštejn potvrdil. **ÚP je tedy platný.** Kdyby někdo chtěl zrušit vyhlášku, kterou byla vyhlášena jeho závazná část musel by se obrátit na Ústavní soud. A to se dosud nestalo.“*

Na to reagoval odbor regionálního rozvoje K.Ú. Pzeňského kraje dne 9.4. 2008 takto:

*„Krajský úřad stvrzuje, že **ÚP obce Rejštejn považuje za platný**, avšak schválený v rozporu se zákonem.. Upozorňuje, že postup podle takto schváleného zákona může vést ke zpochybňování zákonnosti navazujících správních rozhodnutí. Nutno upozornit, že se dosud se tak, za 13 let ani jednou nestalo a bylo již vydáno mnoho správních rozhodnutí na základě platného Územního plánu obce Rejštejn.“*

Podpis platného ÚP dne 21. 10. 2002 panem starostou Petráněm a další členové statečného Obecního zastupitelstva Města Rejštejna. Tak se spravedlnost v právním státě stala skutečností! Rozhodující je občan/obec a teprve v dalších řadách jsou úřady jakkoliv bohulibé. ÚP Města Rejštejna platí dodnes, obec se stavebně rozvíjí a nakonec dochází i k obnově původního osídlení jak platný ÚP schválený obcí předpokládal. I toto je půvab územního plánování.

Tímto vítězstvím urbanismu nad úřady jsme se delší dobu rozloučili s územním plánováním na Šumavě. Jsme vděční, že jsme mohli být u toho, když poprvé získali šumavské obce střední Šumavy své první ÚP. Díky.

V Praze v dubnu 2019

Ing. arch. Doc. Jaroslav Trávníček
STUDIO A.J.T PRAHA s.r.o.